

DE OPPERVLAKTE CULTUURGROND VAN DE NEDERLANDSE
BEDRIJVEN, SPECIAAL DIE VAN L.E.I.-BEDRIJVEN EN ASPIRANT L.E.I.-
BEDRIJVEN.

Aan de bedrijfskeuze van de L.E.I.-bedrijven wordt de laatste jaren tamelijk veel aandacht besteed, en terecht. Immers, een goede keuze is zowel voor het kostprijsonderzoek als voor de bedrijfsstudie onontbeerlijk. Het hangt voor een groot deel van de keuze af, in hoeverre men zal slagen een goede indruk te verkrijgen van het kosten- en opbrengstenpeil.

Men gaat daarom bij de keuze der bedrijven uit van bepaalde criteria, t.a.v. bedrijfsgrootte, veebezetting, bouwplan etc., waaraan de te kiezen bedrijven ten naaste bij moeten voldoen. Veelal wordt daarbij gebruik gemaakt van gegevens, die door de Plaatselijke Bureauhouders zijn verzameld. Deze gegevens zijn door enquêtes verkregen en hebben daardoor een globaal karakter, mogelijk al te globaal zelfs.

Het moet n.l. blijkens ervaringen, die wij de laatste tijd hebben opgedaan bij het onderzoek voor de landclassificatie, sterk worden betwijfeld of sommige gegevens van de P.B.H.'s wel dermate betrouwbaar zijn, dat deze kunnen dienen voor het indelen der bedrijven in groepen. Wij stellen ons tenminste voor, dat de gegevens, door de P.B.H.'s verzameld zeker niet in hoger mate betrouwbaar zijn, dan die, welke wij in eerste instantie (dus ongecorrigeerd) van de boer verkrijgen. Wat de kadastrale oppervlakte van de bedrijven betreft, zal deze ten naaste bij wel kloppen met de werkelijkheid. Deze gegevens kunnen worden geput uit koopacten en pachtcontracten. De door de P.B.H.'s gedane schattingen omtrent het percentage erf, wegen en sloten daarentegen zouden wij echter niet gaarne voor onze rekening willen nemen. Wij spreken van schattingen door de P.B.H.'s gedaan, daar het ons is gebleken dat slechts weinig boeren weten hoe groot de oppervlakte gemeten maat van het gehele bedrijf is, noch van de percelen afzonderlijk. Bovendien zijn de percelen dan nog vaak met meerdere gewassen bebouwd. Ook deze onderverdeling van de percelen is maar zelden bekend. Men zaait een perceel met één of meer gewassen en heeft dan in zijn hoofd dat elk gewas een bepaalde oppervlakte inneemt. Onze ervaring is, dat dit dikwijls niet klopt met de werkelijkheid en dat men soms wel 50% mis is, speciaal bij kleine percelen.

Daar men bij de bedrijfskeuze geen andere basis heeft, zal men echter toch aan deze, o.i. wankelende basis, willen vasthouden. Vele contactpersonen zullen wel op de hoogte zijn van deze waarschijnlijk grote mate van onbetrouwbaarheid. Toch willen wij deze minder prettige situatie hier memoreren. Laat men toch voorzichtig zijn met de gedachte, dat de hier genoemde gegevens van de P.B.H.'s wel ongeveer goed zullen zijn. Speciaal de onderverde- van de gewassen moet o.i. zeer kritisch worden bekeken.

Andere kengetallen, zoals rundveebezetting, aantal varkens en derg. zullen daarentegen veel meer betrouwbaar zijn. Immers de Mei-inventarisatie is een momentopname en het aantal dieren is te tellen, behoudens kippen misschien. Blijkens mededelingen van insiders wordt er bij kippen soms ook maar een slag naar geslagen.

Tot zover de bedrijfskeuze, die betrekking heeft op aspirant-L.E.I.-bedrijven, maar hoe is het nu gesteld met dezelfde gegevens op bestaande L.E.I.-bedrijven? Daarover kunnen wij in zekere zin hetzelfde zeggen. Bij het onderzoek voor de landclassificatie moeten wij de oppervlakten per perceel opnemen. Er worden n.l. technische gegevens gevraagd omtrent bemesting, kg zaai- zaad, kg opbrengsten etc. per perceel apart. Het is logisch dat wij dus de juiste oppervlakten moeten kennen om de genoemde gegevens te kunnen omrekenen tot cijfers per ha. Wij zijn nu tot de ontdekking gekomen, dat, indien wij de door de boer opgegeven perceelsgrootten optellen, deze totale oppervlakte slechts zelden klopt met de oppervlakte cultuurgrond, zoals deze is opgegeven aan de boekhouder. Tot nu toe hebben wij aangenomen dat deze totale oppervlakte cultuurgrond, vermeld in de standaardoverzichten, wel ongeveer juist was. Ons daarop richtende, moesten echter bijna altijd correcties worden gemaakt. Het staat bij ons vast, dat deze correcties, op aanwijzing van de boer gedaan, zeer willekeurig zijn. Willen wij de oppervlakten der percelen precies hebben, dan moeten de percelen worden opgemeten. Bovendien is het best mogelijk dat de ongecorrigeerde opgave van de boer nog meer de waarheid benadert dan de gecorrigeerde. Er bestaat een evengrote kans dat de oppervlakten opgegeven aan de boekhouder fout zijn als die aan ons.

Enkele jaren geleden werden de bedrijven nog wel door de Voorlichtingsdienst opgemeten.

Zijn wij goed geïnformeerd, dan geschiedt dit de laatste jaren niet meer en gaat de boekhouder geheel af op de mededelingen van de boer. Maar het blijkt, wanneer kort daarna een ander hetzelfde vraagt, er een geheel andere totale oppervlakte uit de bus komt. Deze kan zelfs belangrijk afwijken van de eerder opgegeven oppervlakte.

Wij willen eerst eens nagaan welke de gevolgen kunnen zijn van verkeerde oppervlakten, bij verslaggeving in standaardoverzichten ons daarbij bepalende tot gemengde bedrijven, Er kunnen zich n.l. drie mogelijkheden voordoen.

I. De totale oppervlakte cultuurgrond is fout.

a. Het bedrijf kan daardoor in een groep zijn opgenomen waarin het niet hoort.

b. Zeker fout zijn de cijfers in de kolommen:

1	Oppervlakte cultuurgrond			
19	Waarde levende inventaris	per ha	cultuurgrond	
20	Waarde dode inventaris	"	"	"
34	Aantal standaarduren	"	"	"
38	Kg N	"	"	"
39	Kg P 0	"	"	"
40	Kg K 0 ^{2 5}	"	"	"
51/58	Kosten, opbrengsten en resultaten	"	"	"

c. Een kans dat sommige kengetallen genoemd onder II en III fout zijn.

II. De totale oppervlakte van respectievelijk marktbaar gewassen en voedergewassen zijn fout.

a. Zeker fout zijn dan de cijfers in de kolommen:

11	Marktbaar gewassen
15	Blijvend grasland + kunstweide + voedergewassen.
29	Omgerekende dieren per ha gr. + v.gewassen.
30	Melkkoeien " " " "

b. Er bestaat een kans, dat fout zijn de cijfers in de volgende kolommen.

61/64	Gemaaid oppervl. grasland + kunstweide.
14	Blijvend grasland + kunstweide.
2/10, 12 en 13	Grondgebruik.
37	Kg N. per ha grasland + kunstweide.
101 en hoger.	Opbrengsten marktbaar gewassen.
79 en 80 resp.	Kg melk en opbr. voerkosten.

III. De totale oppervlakten van resp. marktbaar gewassen en voedergewassen zijn wel juist, maar de onderverdeling van de marktbaar gewassen of onderverdeling van grasland, kunstweiden en voedergewassen niet.

Fout zijn dan sommige of alle kengetallen genoemd in de kolommen:

12 - 18 en 2/10 Grondgebruik.

37 Kg N per ha grasl. + kunstweide.

61/64 Gemaaide opp. grasl. + kunstweide.

103 en hoger. Opbrengst marktbaar gewassen.

Hieruit blijkt dat verkeerde oppervlakten vele fouten kunnen veroorzaken, die vanzelfsprekend slechts van geringe betekenis kunnen zijn, indien er slechts geringe afwijkingen in het algemeen zijn, kunnen wij niet zeggen, voordat hier een onderzoek van behoorlijke omvang naar is ingesteld. Wij hebben echter wel de indruk dat de fout bij bepaalde bedrijven aanzienlijk is. In verband daarmee hebben wij twee bedrijven opgemeten, n.l. één in het Utrechtse Komgrondegebied en één in de Maaskant (Consulentschap Oss). De cijfers hiervan staan vermeld in bijgaande tabel. In deze tabel zijn verder nog cijfers van een nieuw bedrijf vermeld, waarvan door de ass. van Kolhoop de oppervlakten gemeten maat een maand voor onze opname zijn opgenomen.

Wij waren b.v. zeer verrast toen wij o.a. perceel 3 en 4 opnamen. De boer had juist tevoren gezegd dat deze percelen allebei 1 ha groot waren. Dit had hij de heer Aukema ook opgegeven. Het bleek dat perceel 4 2 x zo groot was als no. 3. Ook de percelen 6 en 8 gaven grote verschillen te zien met de opgave van de boer aan de heer Aukema. Tenslotte vonden wij een totaal verschil van 80 are met de opgave aan de boekhouder, De consequenties voor opbrengsten, kosten en netto-overschot zijn onder aan de tabel vermeld.

Bedrijf 406 is een bedrijf gelegen in het enige jaren geleden verkavelde gebied van de Maaskant. Enkele percelen vallen niet onder deze verkaveling, n.l. die vlak bij huis liggen. Ook hier zijn de verschillen met de opgave aan de heer Aukema soms vrij groot, eveneens de bouwland/grasland verhouding met de opgave aan de boekhouding.

de oppervlakten optreden. Hoe ernstig de afwijkingen in

De uiteindelijke totaaloppervlakte laat geen grote verschillen zien met de oppervlakte genoemd in het standaardoverzicht. Deze boer maakt een pientere indruk, maar het is duidelijk dat ook hij niet voldoende op de hoogte is met de grote van de percelen. Ook bedrijf no. 372, dat weliswaar niet door ons is opgemeten, geeft grote verschillen te zien, met de opgave aan de heer Aukema. Deze verschillen treden alleen op bij het grasland. Het is goed hierbij te vermelden, dat de heer Aukema vooraf niet heeft geïnformeerd, hoe groot het bedrijf kadastraal is. Dit hebben wij wel gedaan en wij hebben ons daarnaar gericht. Deze is n.l. 16,76 ha. Het staat echter bij ons vast dat ook de opname van ons niet zuiver is.

Gezien deze ervaringen, wij zouden er nog vele aan kunnen toevoegen, moet worden geconcludeerd dat dit facet van onze bedrijven nadere aandacht behoeft. Het zou o.i. gewenst zijn op enkele bedrijven over het gehele land verspreid eens een onderzoek in te stellen. Het zou o.i. alleszins verantwoord zijn indien eens twee personen zouden worden aangewezen, die nauwkeurig (met een meetketting) enkele bedrijven gingen opmeten, per perceel of (en) per gewas apart.

Voorts zou het o.i. aanbeveling verdienen, dat nieuwe bedrijven in het vervolg, door wie dan ook, worden opgemeten en dat bovendien bij elke inventarisatie meer controle wordt uitgeoefend op de oppervlakte verbouwde gewassen op alle bedrijven.

Men zal het er in het algemeen over eens zijn, dat de boekhouding een grote mate van perfectie heeft bereikt. Het is jammer, dat de zin van deze perfectie voor een deel verloren gaat, doordat de omrekeningsfactoren niet goed zijn.

Tiel,

's-Gravenhage, 17 juli 1957

Ir. K.C. Kolhoop.

R. Andringa.

Bedrijf 357 Utrecht					Bedrijf 406 Maaskant					Bedrijf 372 Utrecht			
No. perc.	Opn. door boekh.	Opn. door Auk. 1)	Opn. door ons	Ver-schil met boekh.	No. perc.	Opn. door boekh.	Opn. door Auk. 1)	Opn. door ons	Ver-schil met boekh.	No. perc.	Opn. door Auk. 1)	Opn. door ons.	Ver-schil met Auk. .
1 bg	0,50	0,65	0,41	-0,09	1	0,38	0,36			1	0,50	0,50	-
2 g		0,35	0,32		2 a	0,25	0,14			2	0,75	0,75	-
3 bo	0,80	1,00	0,70	-0,10	2 b	0,25	0,14			3	1,50	1,50	-
4 g		1,00	1,40		3	0,25	0,22			4	1,50	1,50	-
5 g		0,75	0,63		4 a	0,33	0,33			5	1,25	0,80	-0,45
6 g		1,50	1,10		4 b	0,33	0,37			6	1,50	1,30	-0,20
7 g		0,75	0,61		4 c	0,33	0,30			7	1,50	1,30	-0,20
8 g		1,50	0,85		5 a	0,54	0,71			8	1,75	1,50	-0,25
9 g		0,75	0,87		5 b	0,54	0,59			9	1,25	1,25	-
10 g	7,40	1,00	1,01	-0,61	6 a	0,30	0,28			10	1,25	1,00	-0,25
Totaal	8,70	8,25	7,90	-0,80	6 b	0,30	0,28			11	1,25	1,30	+0,05
61d.					6 c	1,27	1,25			12	2,00	1,50	-0,50
tottopbr.	24,73		27,23	+2,50	6 d	0,60	0,63			13	2,50	2,00	-0,50
tot.kost.	31,74		34,95	+3,21	7	1,93	2,06			totaal			
N.overz. %	7,01		7,72	+7,71	8	0,66	0,67			boomg.	0,50	0,50	
					9	2,16	2,58			bouwl.	2,25	2,25	
					10	1,14	1,20			grasl.	15,75	13,45	-2,30
					11	0,91	0,91			totaal			
					Tot.bo	7,14	6,65	6,92	-0,22	c.gr.	16,50	16,20	-2,30
					Tot.gr.	5,65	5,62	6,10	+0,45				
					Tot.c.gr.	12,79	12,47	13,02	+0,23				

1) de heer Aukema is de assistent van de heer Kolthoof.